

Adam Podolski

"Świadeństwo mocy miłości", Andrzej Garbarz, Rzeszów 2012 : [recenzja]

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 19/1, 296-298

2012

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dotychczas powstało już sporo dzieł o historii polskiego ziemiaństwa⁸⁴. Dotyczą one jednak przede wszystkim jego życia, tradycji i zwyczajów oraz wszelakiego rodzaju działalności społecznej, gospodarczej, politycznej, kulturalnej i naukowej, a także ich ostoi rodowych, dworków, dworów i pałaców oraz ziemi. Natomiast brak jest solidnej monografii o ich holokaucie ziemian, który miał miejsce w czasie II wojnie światowej i bezpośrednio tuż po niej⁸⁵. Dlatego historycy polscy powinni podjąć prace badawcze, które zaskutkują wypełnieniem tej luki w wiedzy o losach ziemian polskich w okresie rządów prostałinowskiego reżimu komunistycznego – solidnym, monumentalnym opracowaniem. Należy oczekiwać, że ten zew historii – spotka się wreszcie z należnym odzewem ze strony badaczy dziejów Polski.

Bogdan Sekściński

Ks. Andrzej Garbarz, *Świadectwo mocy miłości*. Wydawnictwo Bonus Liber. Rzeszów 2012, ss. 352.

Ks. dr hab. Andrzej Garbarz urodził się w Jaśle w 1953 r. Tam też uczęszczał do Szkoły Podstawowej, a następnie do Liceum Ogólnokształcącego im. Króla

⁸⁴ Zob. np.: J. z Puttkanerów Żółtowska, *Inne czasy. Inni ludzie*. London 1959; *Ziemiaństwo polskie 1795-1945. Zbiór prac o dziejach warstwy i ludzi*. Red. J. Leskiewiczowa. Warszawa 1985; *Ziemiaństwo polskie 1920-1945. Zbiór prac o dziejach warstwy i ludzi*. Red. T. a. z.; *Ziemiaństwo a ruchy niepodległościowe w Polsce XIX i XX wieku*. Red. W. Cabań, M. B. Markowski. Kielce 1994; Sz. Rudnicki, *Ziemiaństwo polskie w XX wieku*. Warszawa 1996; W. Korzeniowska, *Ziemiaństwo na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku. Studium monograficzne*. Opole 1997; *Ziemiaństwo na Lubelszczyźnie. Materiały sesji naukowej zorganizowanej w Muzeum Zamojskich w Kozłowie, 8-9 czerwca 2000*. Oprac. R. Maliszewska. Kozłówka 2001; A. Kopruckowniak, *Ziemiaństwo Lubelszczyzny i Podlasia w XIX i XX wieku. Wybór prac z lat 1974-2005 wydany na jubileusz 75-lecia urodzin autora*. Radziń Podlaski – Lublin 2005; K. Szafer, *Ziemiaństwo jako elita społeczeństwa polskiego w Wielkopolsce na przełomie XIX i XX wieku*. Zielona Góra 2005; *Dziedzictwo duchowe i materialne szlachty podlaskiej od XIX wieku do III Rzeczypospolitej*. Red. S. Kordaczuk. Siedlce 2006; A. Łoś, *Styl życia ziemiaństwa polskiego po II wojnie światowej*. Lublin 2008.

⁸⁵ Po 1989 r. wprawdzie ukazały się pewne prace dotyczące tego przedmiotu zawierające wzmianki o tym, niekiedy artykuły poświęcone w całości temu tematowi bądź niewielkie publikacje książkowe, ale tylko w części dotyczące wojennych i powojennych losów ziemiaństwa polskiego. Zob. np. prace: J. Gołaski, *Zbrodnia na ziemiaństwie*. „Przewodnik Katolicki” 2004, nr 36, s. 38-39; P. Matysak, *Organizacje pomocy dla podziemia tajnego Związku Ziemiańców 1939-1945*. W: *Dziedzictwo duchowe i materialne szlachty podlaskiej od XIX wieku do III Rzeczypospolitej*. Red. S. Kordaczuk. Siedlce 2006, s. 157-169; A. Łoś, *Styl życia ziemiaństwa polskiego...*, s. 25-44, 126-131; K. Dobrzaniecki, *Reprywatyzacja – problem nadal nierozwiązany*. „Info” 2010, nr 6, s. 1-2 – zob. [<http://parl.sejm.gov.pl/WydBAS> – dostęp: 2010.08.21]; I. Rycklikowa, *Ziemiaństwo polskie...*, s. 21.

Stanisława Leszczyńskiego, gdzie złożył egzamin maturalny w 1972 r. W tym samym roku wstąpił do Wyższego Seminarium Diecezjalnego w Przemyślu, przyjmując święcenia kapłańskie w 1978 r. W 1985 r. podjął studia magisterskie w ATK w Warszawie z zakresu teologii moralnej, które ukończył tytułem magistra w zakresie teologii moralnej na podstawie pracy pt.: *Wstyd seksualny w świetle Jana Pawła II „teologia ciała”*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Stanisława Olejnika. W 1993 r. obronił doktorat również na ATK pt.: *Teologiczno-moralny wymiar pracy ludzkiej w świetle encykliki Jana Pawła II „Laborem exercens”*. Promotorem rozprawy był ks. prof. dr hab. Alojzy Marcol.

Po reorganizacji diecezji w Polsce, ks. Garbarz został kapłanem diecezji rzeszowskiej, w której pełni wiele odpowiedzialnych funkcji duszpasterskich, dydaktycznych, administracyjnych, nie zaniedbując pracy naukowej. Na jego dorobek naukowy składają się książki (12), artykuły naukowe (43), recenzje naukowe i sprawozdania (36). Uczestniczył w wielu konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych, wygłaszając przygotowane i naukowo opracowane referaty.

Prezentowana książka pt.: *Świadectwo mocy miłości* została wydana z okazji 20-lecia Caritas diecezji rzeszowskiej. Została ona opracowana na podstawie materiału dokumentującego działalność Caritas Diecezji Rzeszowskiej (CDR): kroniki Caritas oraz notatki o działalności CDR zamieszczane w prasie lokalnej, a przede wszystkim w „Niedzieli Południowej” – dodatek diecezjalny Diecezji Rzeszowskiej do tygodnika „Niedziela”, oraz tygodnika „Źródło” Diecezji Rzeszowskiej. W publikacji zastosowano metodę krytycznej analizy dokumentów dotyczących 20-letniej działalności Caritas Diecezji Rzeszowskiej.

Książka składa się z trzech rozdziałów. Rozdział pierwszy przedstawia osoby, które w sposób czynny włączyły się w powstanie i rozwój Caritas na terenie Diecezji Rzeszowskiej. Autor ukazał sylwetkę biskupa diecezjalnego Kazimierza Górnego, który wydał dekret powołujący do istnienia Caritas Diecezji Rzeszowskiej oraz jego piśmiennictwo dotyczące niniejszego dzieła. Biskup pomocniczy Diecezji Rzeszowskiej ks. dr Edward Białogłowski to druga postać niezwykle zaangażowana w prace Caritas. W dalszej części tego rozdziału Autor przedstawił zarząd CDR, etatowych pracowników, wolontariuszy, parafialne, szkolne i akademickie koła Caritas wraz z ich strukturą, formacją i działalnością. Niezwykle cenną częścią tego rozdziału jest *Memento*, które ukazuje osoby na różny sposób związane z CDR, a które zakończyły już ziemską pielgrzymkę. Rozdział drugi zatytułowany: *Caritas-miłość bez granic*, przedstawia wszystkie możliwe formy działalności CDR wśród chorych, bezdomnych, ubogich, potrzebujących, dzieci, niepełnosprawnych. Szczególnie cenny materiał dotyczy problematyki związanej z powstaniem Regionalnego Ośrodka Rehabilitacji i Edukacji dla dzieci i młodzieży w Rzeszowie. W powstanie w/w ośrodka włączyli się wszyscy ludzie dobrej woli na czele z władzami kościelnymi, samorządowymi, fundatorami imiennymi i bezimiennymi. Na szczególną uwagę

zasługuje omówiona działalność CDR na rzecz rodaków ze Wschodu, w tym dzieci i młodzieży, studentów z Ukrainy i z innych części Europy Wschodniej. Ogromną popularnością wśród rodaków ze Wschodu cieszą się kolonie i tzw. rzeszowskie „Kaziuki”. Rozdział trzeci przedstawia Ośrodki CDR, ze szczególnym uwzględnieniem ośrodka CDR w Myczkowcach, oraz stacje opieki Caritas i inne placówki pomocowe, wraz z Domem Samotnej Matki.

Prezentowana publikacja zawiera w aneksie wszystkie adresy związane z działalnością CDR. W bibliografii Autor nie zapomniał uwzględnić pozycji naukowej ks. dra hab. Stanisława Nabywańca pt.: *Idź i ty czyn podobnie*, która została wydana z okazji 10-lecia CDR. Pozycja naukowa ks. dra hab. S. Nabywańca sprzed 10 lat, zapewne ułatwiła osobie Autora ukierunkowanie wydania w/w książki. Ks. Andrzej Garbarz świadomie zrezygnował z prezentowania pozostałych źródeł, w których można by doszukać się wielu innych elementów funkcjonowania CDR. Można domniemywać, że przedstawione źródła wiedzy na temat działalność CDR staną się inspiracją do napisania prac naukowych dla studentów.

Publikacja „Świadectwo mocy miłości” ukazuje nie jednorazową, ani nie jednodniową pomoc potrzebującym, jak to się dzieje w innych organizacjach czy stowarzyszeniach, ale systematyczną, codzienną pracę na rzecz pomocy wszystkim, którzy jej potrzebują i oczekują. Niesiona pomoc to systematyczna praca setek ludzi, darczyńców, fundatorów w ciągu 365 dni każdego roku. Pomocy tej środki społecznego przekazu nie zauważają lub nie chcą zauważać. Książka prezentuje działalność Caritas tylko jednej diecezji w Polsce, a jest ich prawie 50. Delikatnym mankamentem publikacji wydaje się brak umieszczenia całości bibliografii na końcu książki. Wartość publikacji stanowi szeroko udokumentowana działalność CDR, jak i zamieszczone fotografie.

Ks. Adam Podolski

Ks. Andrzej G a r b a r z, *Działalność duszpastersko-społeczna arcybiskupa Ignacego Tokarczuka*. Rzeszów 2006, ss. 460.

Autor prezentowanej książki, ks. dr hab. Andrzej Garbarz jest osobą znaną w środowisku uniwersyteckim, jak i również w środowisku medycznym Rzeszowa, gdzie pełni posługę duszpasterza. Urodził się w Jaśle w 1953 r., gdzie pobierał naukę z zakresu szkoły podstawowej i średniej, uzyskując w 1972 r. świadectwo maturalne. W tym samym roku wstąpił do Wyższego Seminarium Diecezjalnego w Przemyślu, kończąc go święceniami kapłańskimi w 1978 r., których udzielił mu biskup Ignacy Tokarczuk, ordynariusz przemyski. W 1985 roku podjął studia magisterskie w ATK w Warszawie z zakresu teologii moralnej, które ukończył tytułem magistra w zakresie teologii moralnej, a w 1993 r. obronił doktorat również na ATK.